

Stillingsplan 2023-2027

Institutt for arkeologi, konservering og historie

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn og strategiske mål	2
Situasjonsbeskrivelse	3
Dimensjonering av faste vitenskapelige stillinger og fordeling mellom fagområder og perioder	3
Studiepoengsproduksjon (60 stp.enh.) – Bachelor (kategori F).....	4
Studiepoengsproduksjon (60 stp. enh) – Master (kategori D).....	4
Resultater	5
Prosjektinntekter	5
Publiseringspoeng	6
Studiepoeng de siste fire år (2018-21)	6
Lærertetthet og studiepoengsproduktivitet per lærer på IAKH.....	7
Kjønnsbalanse	8
Avganger og antall stillinger som må utlyses	8
Arkeologi.....	8
Konservering.....	8
Historie	9
Bistillinger og samarbeidsavtaler	11
De økonomiske rammene	11
Arbeidet frem mot vedtak av stillingsplan	12
Utlysning av stillingene	13

Bakgrunn og strategiske mål

IAKHs forrige stillingsplan gjaldt for perioden 2018-2022. Alle stillingene i planen er besatt eller under ansettelse, med unntak av én stilling innenfor gjenstandskonservering. Utlysningen av den ble utsatt på grunn av arbeidet med Konserveringsstudiets revisjonsplan. Stillingsplanen for perioden 2023-2027 bygger på utkast som har vært diskutert på styremøter, tirsdagsseminarer, og instituttkonferanse. Utkast har også vært diskutert med tjenestemannsorganisasjonene i IDF-møte (informasjon, drøfting, forhandling) 10. mai 2022.

I løpet av de ti siste årene har IAKH gjennomgått et generasjonsskifte og en internasjonalisering av lærerstaben som har ført til en omlegging av fagprofilen med mindre vekt på norske forhold, det gjelder spesielt for historie.

Alderssammensetningen av de faste vitenskapelige ansatte (fva) er god, gjennomsnittsalderen er rundt 50 år, med en forholdsvis jevn fordeling mellom årskullene. Det betyr at instituttet kun har fem avganger i perioden 2022-2027,¹ antallet vil være det samme i perioden 2028-2032.²

I instituttets strategiske plan for 2021-2030, er det definert ambisjoner om å opprettholde og å styrke IAKHs ledende forskningsposisjon, både nasjonalt og internasjonalt, og «engasjere seg i fagdebatten om de store samfunnsutfordringene, f.eks. på områder som miljø, demokrati og det grønne skiftet.» Samtidig har instituttet ambisjoner om å heve nivået på undervisningen, gjøre den mer arbeidslivsrelevant, og styrke formidlingen.³

¹ Én i 2022, de øvrige i perioden 2023-2027. I tillegg vil én professor i toerstilling gå av i 2027.

² Her tas det utgangspunkt i at alle de vitenskapelige fast ansatte slutter når de fyller 70.

³ IAKH2030. Strategisk plan for IAKH 2021-2030.

Situasjonsbeskrivelse

Dimensjonering av faste vitenskapelige stillinger var satt til 44 i forrige stillingsplan, 31 i historie, ni i arkeologi, og fire i konservering.

Dimensjonering av faste vitenskapelige stillinger og fordeling mellom fagområder og perioder

	FVA ved inngang til stillingsplan 2018-2022	Ønsket dimensjonering 2023-27		Status 1.8.2022 inkl. stillinger under ansettelse
Arkeologi	9	9	4: Steinalder og bronsealder 1: Antikken 3: Jernalder, vikingtid og middelalder 1: Samtid	9
Konservering	4	4	2: Gjenstand 2: Maleri	3 ⁴
Historie	31	31	2: Antikken ⁵ 5: Middelalder ⁶ 4: Tidlig nytid 6: 1800-tallet 14: Samtid	31 ⁷
Sum	44	44		43

Det er ikke noe som tilsier en økning i antall faste vitenskapelige stillinger, da de eksisterende stillingene dekker det meste av dagens undervisnings- og veiledningsbehov. Faktisk vil det være en utfordring å forsvare dette tallet i årene som kommer. Studiepoengsproduksjonen har samlet gått ned de siste årene, slik at her har vi en jobb å gjøre for å stabilisere den på dagens nivå, og helst øke den.

Dimensjoneringen av faste vitenskapelige stillinger må imidlertid også ta hensyn til frikjøp og langvarige permisjoner. Per dags dato er seks historikere (Marius Buning, Tor Egil Førland, Ildar Garipzanov, John McNicol, Veronique Isabelle Claire Pouillard, og Jon Vidar Sigurdsson) ute i eller skal ut i frikjøp eller permisjoner, som i mange tilfeller ikke er mulig å

⁴ Den fjerde stillingen har vært ubesatt siden 2019

⁵ Én av disse to stillingene deles likt mellom arkeologi og historie.

⁶ Inkludert én lektorstilling som dekker perioden fram til 1800.

⁷ Tre forskutterte stillinger under utlysning, de til Tor Egil Førland, Ildar Garipzanov, og Jon Vidar Sigurdsson. Ingen av disse tre stillingene vil bli utlyst ved avgang.

dekke med treårige vikariater. For å dekke undervisnings -og veiledningsbehovet denne situasjonen har skapt må vi i noen tilfeller ansette i faste stillinger. Det betyr at IAKH i perioder vil ha flere faste vitenskapelige ansatte enn 44.

Studiepoengsproduksjon (60 stp.enh.) – Bachelor (kategori F)

Lavere grad	2017	2018	2019	2020	2021
Konservering	29,01	24,66	32,34	19,00	34,00
Historie	281,83	280,84	288,51	260,08	247,34
Arkeologi	56,50	55,50	49,33	53,83	45,17
EXFAC03-HARK	23,83	21,50	9,67	20,00	19,33
Totalt	391,17	382,50	379,85	352,91	345,84

Studiepoengsproduksjon (60 stp. enh) – Master (kategori D)

Høyere grad	2017	2018	2019	2020	2021
Konservering	7,67	14,18	10,67	15,32	5,49
Historie	168,42	177,92	173,18	151,34	145,92
Arkeologi	27,33	26,33	30,49	38,99	38,35
Totalt	203,42	218,43	214,34	205,65	189,76

Kilde: DBH - Studiepoengproduksjon iht. studieprogrammet hvor emnet primært tilhører.

Slik det framgår av tabellene nedenfor, om prosjektinntekter, lærertetthet, studiepoengproduksjon fordelt på lærertimer, og publiseringspoeng, er det ikke noe som tilsier at det er grunn til å flytte på stillinger mellom fag eller perioder.

Resultater

Prosjektinntekter

Oversikten baserer seg på inntekter til eksternt finansierte prosjekter (bevilgninger). Undervisnings- og formidlingsprosjekter er holdt utenfor. Midler til forskerutdanning og forskerskoler er tatt med.

Snitt prosjektinntekter per FVA - IAKH	
Siste fem år (2017-2021)	-440 188
Neste fem år (2022-2026)	-522 110

Snitt prosjektinntekter per FVA - Arkeologi	
Siste fem år (2017-2021)	-647.547
Neste fem år (2022-2026)	-535 928

Snitt prosjektinntekter per FVA - Konservering	
Siste fem år (2017-2021)	-268.823
Neste fem år (2022-2026)	-74 570

Snitt prosjektinntekter per FVA - Historie⁸	
Siste fem år (2017-2021)	-429 566
Antikk	-20 000
Middelalder	-652 822
Tidlig nytid	-236 510
1800-tallet	-10 118
Samtid	-771 846
Totalt	-456 536
Neste fem år (2022-2026)	-712 539
Antikk	0
Middelalder	-1 681 243
Tidlig nytid	-1 133 140
1800-tallet	-322 559
Samtid	-425 754

⁸ Noen prosjekter er kategorisert i flere tidsperioder. Det gjør at snittet for historie er lavere enn summen av inntektene fordelt på tidsperiodene.

Snitt prognose neste fem år	
Antikk	0
Middelalder	-1 681 243
Tidlig nytid	-1 133 140
1800-tallet	-322 559
Samtid	-425 754
Totalt	-552 194

Publiseringspoeng

Fagområde	Publiseringspoeng 2017-2021 Snitt FVA
Arkeologi	1,33
Konservering	0,62
Historie	2,18

Studiepoeng de siste fire år (2018-21)

Fagområde	Status		
	Utdanning		
	Poeng	MA	PhD
Arkeologi	5 063	13,25	2
Konservering	2 353	5,5	0,5
Historie	28 974	66,5	3,25
EXFAC	1 070		
Sum	37 459		5,75

Studiepoengsfordeling historie	
Fellesemner	8 332
1000-nivå	11 769
Antikken	775
Middelalder	815
Tidlig nytid	803
1800-tallet	335
Samtid	6 145

Utdanning: Poeng = Studiepoeng per år siste fire år 2018-2021 (gj.snitt)

MA = Antall mastergrader siste tre år (gj.snitt)

PhD = Antall PhD avhandlinger per år siste fire år (gj.snitt)

Ekstern fin. = inntekter per år siste fire år 2018-2021 (gj.snitt)

Lærertetthet og studiepoengsproduktivitet per lærer på IAKH.

	Bachelor arkeologi	Master arkeologi	Bachelor KUBE	Master konserveri ng	Årsen het histor ie	Bachelor historie (inkludert LeP)	Master historie (inkl LeP)	Master MITRA
Opptaks kvote	50	20	12,5	6	60	200	115	20
Student årsverk	50	40	12,5	12	45	200	230	40
Student årsverk	90		24,5		515			
FVA H21	9		3		27			
Student årsverk/ FVA	10,0		8,2		19,1			

	ARK	KONS	HIS
Studiepoeng 2018V-2021H	20 845	9 687	119 303
Lærertimer 2018V-2021H	31 764	12 712	91 704
Studiepoeng/ lærertimer	0,66	0,76	1,30

Kjønnsbalanse

I dag er fire av de ni fast vitenskapelig ansatte i arkeologi kvinner, alle de tre ansatte i konservering er kvinner, og tretten av trettien i historie.⁹ I stillingsperioden for 2023-2027 er det ingen avgang i arkeologi, men én stilling er under utlysning, og uansett om den går til en mann eller en kvinne kan balansen ikke bli bedre. Det er gledelig å se at kjønnsbalansen i historie utvikler seg i riktig retning. Mannsunderskuddet i konservering har vært og er en kilde til bekymring.

Sett under ett er kjønnsbalansen i de faste vitenskapelige stillingene ved IAKH tilfredsstillende. Det er likevel ingen grunn til å hvile på laurbærene, og det blir en viktig utfordring å opprettholde denne balansen i årene som kommer.

Avganger og antall stillinger som må utlyses

Fag	FVA i dag, inkl. stillinger under ansettelse	Avganger 2022-2027	Avganger 2028-2032
Arkeologi	9	1	0
Konservering	3	1	0
Historie	31	4 ¹⁰	5
Sum	43	5	5

Arkeologi

Det vil være én avgang høsten 2022 (Christopher Prescott). Førsteamanuensisstillingen fra neolitikum til eldre jernalder, er under utlysning, trolig vil den som ansettes kunne tiltre sommeren 2023. Det lyses derfor ikke ut noen faste stillinger i arkeologi i perioden.

Konservering

Konservering har vært underbemannet siden Francesco Caruso sluttet sommeren 2019. Utlysning av en stilling i konservering har vært utsatt på grunn av Konserveringsstudiets revisjonsplan (KORP) som ble igangsatt i januar 2021. Det overordnede målet med dette arbeidet er å revidere dagens studieopplegg.¹¹ Arbeidet med KORP er nå i slutfasen, og oppstart er planlagt høsten 2024.

⁹ Datoene for disse tallene er 1. september 2022.

¹⁰ Én av disse fire er én torerstilling (Olav Njølstad) som ikke vil bli erstattet.

¹¹ «Konserveringsstudiets revisjons plan (KORP): mandat for konseptfasen».

En viktig forutsetning for disse planene er at en førsteamanuensis i gjenstandskonservering blir ansatt fra januar 2024. Det betyr da at konservering vil ha fire lærere, to i gjenstandskonservering og to i malerikonservering.

Tine Frøysaker vil fratru sin stilling i malerikonservering høsten 2027, en ny malerikonserverator bør være ansatt før hennes avgang, slik at det ikke oppstår noen utfordringer ved å gjennomføre undervisningsopplegget i konservering.

Det foreslås at det lyses ut to faste stillinger i konservering i perioden. Én i gjenstandskonservering og én i malerikonservering.

Historie

Historie vil ha tre avganger i perioden 2022-2027, én i norsk 1800-talls historie (Odd Arvid Storsveen, 2022), én i norsk i perioden etter 1800 (Øystein Sørensen, 2024) og én i norsk tidlig nytids historie (Finn Erhard Johannessen, 2025).

Tidlig nytid (1537-1814) har vært underbemannet de siste årene, men kallelsen av Marius Buning vil bøte på det. Han vil tiltre 1. september 2022, men vil umiddelbart starte opp sitt femårige ERC prosjekt. Det vil derfor være nødvendig å utlyse én fast stilling for å erstatte hans frikjøp. Buning avslutter sitt ERC-prosjekt omtrent samtidig som Hilde Sandvik vil fratru sin stilling (2029). En ny stilling i tidlig nytid vil derfor ikke bli utlyst ved hennes avgang.

I løpet av de siste årene har profilen på historie fått et sterkt internasjonalt preg. Da IAKH ble opprettet i 2005 var de fleste av stillingene i historie knyttet til norsk historie. Nå er situasjonen den at omtrent halvparten av lærerne forsker på ikke norske temaer. Det er opplagt at norsk historie ikke kan diskuteres uten det europeiske eller det globale perspektivet. Men det er likevel viktig i forbindelse med alle stillingsplaner for IAKH grundig å diskutere forholdet mellom norsk og ikke norsk historie.

I forbindelse med denne stillingsplanen har dette forholdet vært diskutert på styremøter, tirsdaysseminarer og et instituttseminar. Det er stor enighet blant de ansatte ved IAKH om at den balansen instituttet har i dag mellom norsk og ikke-norsk historie er god. For å opprettholde den bør de fire stillingene i historie (Storsveen, Johannssen, Sørensen og Buning) utlyses i norsk historie i periodene: *to i tidlig nytids historie, én i 1800-talls historie og én i tidlig 1900-talls historie (1900-1950)*. Det vil sørge for at IAKH tar vare på den kompetansen som har vært bygget opp i disse periodene over en lang tid, samtidig vil det sørge for at instituttet får en sammenhengende profil innenfor norsk historie.

I forrige stillingsplan ble det stilt spørsmålstegn ved hvor sterk kompetanse IAKH burde ha innen nyere norsk historie. Det fordi det på landsbasis fantes lærersteder som «stod sterkt» på dette område, og at IAKHs «komparative fortrinn i historie» først og fremst var i «middelalder- og internasjonalt orientert samtidshistorie». Derfor ville historieforskning i Norge «være best tjent med at det er disse feltene som styrkes i Oslo, siden det er særlig i forskningssterke miljøer at sjansene for banebrytende forskning er størst.» Men som forrige stillingsplan også understreker må instituttet «likevel beholde undervisningskompetanse også på andre felter enn de mest forskningssterke, ikke minst i form av kompetanse til å veilede masteroppgaver. Det er ønskelig å opprettholde kompetansen i norsk historie.»

Ting endrer seg fort. Middelalderhistorie har levd opp til forventningene fra forrige stillingsplan, bl.a. gjennom tildeling av et ERC-prosjekt (Ildar Garipzanov), men andre miljøer som ikke ble framhevet som særlig forskningssterke har også klart seg godt. Det gjelder særlig tidlig nytid, som nå har et ERC-prosjekt (Marius Buning) og et NFR-prosjekt (Dominik Collett). Det er derfor viktig å bygge opp under alle fagmiljøer ved IAKH.

Undervisning er en av hovedoppgavene til instituttet og den viktigste inntektskilden. Stillingsplanen må derfor sørge for at instituttet har tilstrekkelige undervisningsressurser innenfor relevante perioder og fagområder. Periodene tidlig nytid, 1800-tallet og tidlig 1900-tall er meget populære perioder blant studenter. Det framgår klart av alle de MA-oppgavene som skrives om disse periodene. Det er derfor viktig å sørge for at instituttet har mange nok faste vitenskapelige ansatte for å kunne dekke veilednings- og undervisningsbehovet i disse periodene. Nå er det selvsagt ikke slik at studenttrykk (hvilke områder studenter er interessert i) skal ha for sterke føringer på stillingsplanen, ikke minst i lys av at studenttrykket vil variere over tid. Men det er viktig at IAKH til enhver tid har solid kompetanse i alle perioder i norsk historie.

Strategiske hensyn kunne tilsi at IAKH utvidet sin faglige geografiske horisont og utlyste nye stillinger f.eks. i kinesisk, eller afrikansk historie. Men en slik utvidelse er ikke aktuelt på nåværende tidspunkt. Det er ikke ønskelig at instituttet sprer seg for tynt, dessuten ville det kunne gå utover det gode sosiale miljøet vi har ved instituttet, med fare for at slike faglige enslige svaler ikke ville finne seg til rette innenfor dagens forskergruppestruktur.

IAKH bør, slik den forrige stillingsplan så riktig understreker, heller sikre en eventuell undervisning og veiledning på fagområder hvor instituttet ikke har særlig kompetanse med samarbeid med andre institutter ved HF, f.eks. IFIKK, IKOS og ILOS. I tillegg kan ERASMUS-pluss og mulighetene Zoom har åpnet brukes mer aktivt.

Bistillinger og samarbeidsavtaler

IAKH har hatt et tett samarbeid med en rekke institusjoner og museer, f.eks. PRIO, KHM, HL-senteret, NIKU, om forskning og undervisning. For å få en forutsigbarhet i dette samarbeidet har det vært nødvendig å inngå samarbeidsavtaler. Disse har i to tilfeller dreid seg om institusjonelle-toer-avtaler (det vil si en av avtale hvor IAKH kan hente ut lærerressurser fra vedkommende institusjon som tilsvarer 20 % førsteamanuensisstilling).¹² Slik utviklingen har vært de siste årene vil behovet for slike samarbeidsavtaler øke, det gjelder for alle våre tre fag.

Ordningen med tre (skole) praksistoere (lektortorer) i historie videreføres ved at stillingene lyses ut i god tid før den nåværende tilsetningsperioden går ut i 2025. Én av disse tre stillingene øremerkes til en person med kompetanse i historiebruk/historiedidaktikk. De som ansettes, vil få ansvar for undervisning av studenter på UiOs lektorprogram med fordypning i historie. Disse stillingene knytter tette bånd til den videregående skole og vil bli tilpasset det undervisningstilbudet for historiestudenter som ønsker å bli lektorer bedre til skolehverdagen.

De økonomiske rammene

Den økonomiske situasjonen er per dags dato god, og langtidsprognosen er lovende. Malen for HFs stillingsplaner operer med en klar prioritering av stillinger. Den økonomiske situasjonen ved IAKH tilsier at det ikke er nødvendig, men utlysningene av stillingene bør likevel fordeles over hele stillingsplanperioden i tilfelle noe uforutsett skjer.

Stillingene må utlyses slik at de som tilsettes holder en god internasjonal standard, eller har potensiale for å oppnå den. Det er også avgjørende at de som ansettes er gode lærere. I årene som kommer vil kravet om arbeidslivsrelevans bli stadig viktigere, noe som vil kreve at lærerne må ta nye undervisningsmetoder i bruk.

¹² I dag har IAKH to slike avtaler med PRIO og HL-senteret.

Arbeidet frem mot vedtak av stillingsplan

Plan for arbeidet med ny stillingsplan

Dato	Organ	Tema	Dokumenter
9. februar	Instituttstyre	Orienteringssak	Utkast til tidsplan (dette dokumentet)
9. mars	Instituttstyre	Diskusjonssak i styret om prosess for arbeidet med ny stillingsplan	Tidsplan og rammer HF's mal for stillingsplaner Nåværende stillingsplan Strategisk plan
22. mars	Tirsdagsseminar	Orientering om prosess	Tidsplan og rammer HF's mal for stillingsplaner Nåværende stillingsplan Strategisk plan
29.-30. mars	Instituttkonferanse	Fagmiljøenes ønsker for IAKHs stillingsplan	Tidsplan og rammer HF's mal for stillingsplaner Nåværende stillingsplan Strategisk plan
1. april	E-post til ansatte og studenter	Informasjon om prosess og tilgang til nettskjema for innspill	Nettside Tidsplan og rammer HF's mal for stillingsplaner Nåværende stillingsplan Strategisk plan
5. april	Fagdelt tirsdagsseminar	Fagmiljøene diskuterer sine ønsker	
29. april	Ansatte og studenter	Frist for innspill om stillinger via nettskjema	Nettside
10. mai	Ansatteorganisasjonene	Drøfting med IDF	Utkast til ny stillingsplan
10. mai	Tirsdagsseminar	Diskusjon av utkast til ny stillingsplan	Utkast til ny stillingsplan
11. mai	Instituttstyre	Diskusjon av utkast til ny stillingsplan	Utkast til ny stillingsplan
23. august	Tirsdagsseminar	Diskusjon av utkast til ny stillingsplan	Revidert utkast til ny stillingsplan
31. august	Instituttstyre	Diskusjon av utkast til ny stillingsplan	Revidert utkast til ny stillingsplan
21. september	Instituttstyret	Vedtak av ny stillingsplan	Utkast til ny stillingsplan
22. september	Dekanatet	Vedtak sendes dekanen for godkjenning	Stillingsplan

Utlysning av stillingene

2023

- Én stilling i gjenstandskonservering (vår)
- Én stilling i norsk tidlig nytids historie (1537-1814) (vår)
- Én stilling i norsk 1800-talls historie (høst)
- Én stilling i tidlig 1900-talls norsk historie (høst)

2024

- Én stilling i norsk tidlig nytids historie (høst)

2025

- Tre skoletoere (vår)
- Én stilling i malerikonservering (høst)

«Utlysningstekstene utformes av instituttleder i samråd med fagmiljøene, og forelegges styret til orientering. I alle stillingsbeskrivelsene presiseres at den som ansettes, forutsettes å kunne undervise på et bredt felt både tematisk, kronologisk og geografisk, om nødvendig også utenfor det området som er spesifisert i utlysningsteksten.

Stillingsplanen revideres ved behov. Revisjoner anses som vedlegg til stillingsplan.»¹³

¹³ Stillingsplan 2018-2022 Institutt for arkeologi, konservering og historie.